

Raha-automaattien
hajasijoitusjärjestelmän säilyttäminen
on kannatettavaa

HE 135/2021 vp

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta 19.10.2021
Lakimies Kai Massa

Työtä ja hyvinvointia koko Suomeen • Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Hajasijoitusjärjestelmän säilyttäminen

- Hallituksen esityksessä ehdotetaan raha-automaattien hajasijoitusjärjestelmän säilyttämistä.
- **MaRa pitää hajasijoitusjärjestelmän säilyttämistä erittäin kannatettavana. Rahapeliautomaateista saatavat korvaukset Veikkaus Oy:ltä muodostavat ravintola- ja liikenneasemasektorin yrityksille tärkeän ja merkittävän tuloerän.** Peliautomaateista saatavia tuloja ei voi korvata muilla tuloilla. Rahapeliautomaateista saatavilla tuloilla turvataan osaltaan monimuotoiset palvelut eri puolella Suomea. Sijoituspaikkakorvauksilla on ratkaiseva merkitys varsinkin syrjäseutujen ja pienten paikkakuntien yrityksille, työpaikoille ja palveluiden säilymiselle.

Hajasijoitusjärjestelmän säilyttäminen

- Rahapeliautomaatilla pelaamisessa on suurilta osin kysymys satunnaispelaamisesta. Moni asiakas pelaa rahapeliautomaattia silloin tällöin ostoskäynnin aikana tai ajanvietteenä ravintolassa tai liikenneasemalla asioitaessa.
- Rahapelihaittoja voidaan vähentää:
 - pelaajan pakollisen tunnistautumisen mahdollistavilla **pelaamisen hallinnan välineillä**
 - **tehokkaalla ikärajavaivonnalla** ja
 - arpajaislakiin uutena asiana säädettävällä **rahapeliautomaattien omavaivonnalla**
- MaRa vastustaa hallituksen esityksen 16.2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa olevia esimerkkejä sijoitteluperiaatteista, joiden mukaan rahapeliautomaatit tulisi sijoittaa siten, että liiketilassa asiointi olisi mahdollista ilman näköyhteyttä peliautomaatille tai että peliautomaatit täytyisi pitää suljettuna tiettyyn kellonaikaan.

Pelaamisen hallinnan välineet

- Veikkaus on jo vuoden 2021 alussa siirtynyt aikaistetusti tunnistettuun pelaamiseen rahapeliautomaattipelaamisessa. Pelaajan on tunnistauduttava peliautomaatilla Veikkauskortilla, Veikkaustiliin yhdistetyllä debit/credit-kortilla tai Veikkaussovelluksella. Pakollinen tunnustautuminen kasvattaa merkittävästi pelaamisen kontrollia ja aktivoi kattavien pelaamisen hallinnan välineiden tarjoamisen asiakkaille.
- **Pelaamisen hallinnan välineillä rahapelaamisen haittoja pystytään vähentämään. Samalla pystytään turvamaan kumppaniyrityksille tärkeä hajasijoitusjärjestelmän säilyminen ja kanavoimaan pelaaminen vastuulliseen ja valvottuun pelaamiseen.**

Tehokas valvonta

- Lakiehdotuksen mukaan raha-automaatit tulee sijoittaa siten, että niillä pelaamista voidaan esteettömästi valvoa. Niitä ei saa sijoittaa siten, että niiden käyttäminen voi vaarantaa turvallisuutta tai aiheuttaa järjestyshäiriöitä.
- **Vastuullisessa rahapelaamisessa myös ikärajavaalvonnan on oltava tehokasta.** Rahapelaamista valvotaan myyntipaikoissa lainsäädännön ja Veikkauksen ohjeiden mukaisesti. Jo nykyiset käytännöt täyttävät ehdotetun säännöksen vaatimuksen.
- Siirtyminen tunnistettuun pelaamiseen helpottaa myös ikärajavaalvontaa. **Ehdotettu omavalvontasuunnitelman laatimisvelvoite rahapeliautomaatin sijoituspaikkaan tehostaa entisestään rahapelaamisen valvontaa.**

Sijoitteluperiaatteet

- Lakiehdotuksen 16.1 §:ssä säädetään rahapeliautomaattien sijoitteluperiaatteista
- **MaRa pitää tärkeänä, että Veikkaus voi nykyisiä myyntipaikkakriteerejä vastaavasti ja kokonaisharkintaa käyttäen sijoittaa peliautomaatteja sinne missä on palveluita ja asiakasvirtoja. Kumppaniyrityksiä tulee kohdella yhdenvertaisesti riippumatta siitä missä myyntipaikka sijaitsee.** Myyntipaikan sijainti ei voi olla perustelu jättää myyntipaikkaa ilman rahapeliautomaattia. Veikkauksen myyntipaikkakriteereissä on huomioitu peliautomaattien tehokkaan valvonnan toteutuminen ja haittojen ehkäisy.

Sijoitteluperiaatteet

- **MaRa esittää, että 16.2 §:n perusteluista poistetaan sijoitteluperiaatteita koskeva esimerkki, jonka mukaan liiketilassa asiointi olisi mahdollista ilman näköyhteyttä raha-automaatteihin tai altistumista raha-automaattipelaamiselle.**
- Rahapeliautomaatteja on mahdoton sijoittaa niin, että henkilökunta pystyisi valvomaan tehokkaasti peliautomaatteja ja asiakkaat voisivat asioida liiketilassa ilman näköyhteyttä rahapeliautomaateille.
Rahapeliautomaattien näkyvä esillä olo on edellytys tehokkaalle valvonnalle.
 - Rahapeliautomaatti on sijoitettu esimerkiksi ravintolasaliin niin, että siihen on hyvä näköyhteys baaritiskiltä. Liikenneaseman myymälätilassa peliautomaatti on sijoitettu niin, että henkilökunta näkee peliautomaatit kassalta. Asiakkaat näkevät rahapeliautomaatin asioidessaan tai oleskellessaan ravintolassa tai liikenneasemalla.

Sijoitteluperiaatteet

- Rahapelipeliautomaattien piilottaminen asiakkailta olisi myös käytännössä mahdoton toteuttaa suuressa osassa Veikkauksen myyntipisteitä. Liiketiloissa ei ole sellaista paikkaa, jonne rahapeliautomaatin voisi siirtää katseilta piiloon. Mitä pienempi liike tila, sen mahdottomampi vaatimus on yritykselle. Esitys johtaisi siihen, että valtava määrä yrityksiä jäisi ilman peliautomaattia.
- **Toimivan hajasijoitusjärjestelmän periaatteena on avoin, näkyvä ja vastuullinen rahapelaaminen.** Hajasijoitusjärjestelmää ei voida kannattavasti ylläpitää niin, että rahapeliautomaatit tulisi siirtää kaupoissa, kioskeilla, ravintoloissa ja liikenneasemilla asiakkaiden katseilta piiloon. Tämä johtaisi järjestelmän romuttumiseen, joka olisi myös hallituksen esityksen tavoitteen vastaista

Sijoitteluperiaatteet

- **MaRa esittää, että 16.2 §:n perusteluista poistetaan esimerkki, jonka mukaan peliautomaatit pidettäisiin suljettuna tiettyyn kellonaikaan.** Peliautomaatit tulee voida pitää avoinna silloin kun liiketilakin on avoinna ja siellä asioi ihmisiä.
 - Esimerkiksi monipuolisia palveluita tarjoavilla liikenneasemilla ei ole mitään tarvetta sulkea peliautomaatteja tiettyyn kellonaikaan. Kun liikenneasemaa pidetään auki, niin kaikki liikenneaseman monipuolisia palveluita tarvitsevat asiakkaat ovat tervetulleita.
 - Kun ravintola avataan, tällöin ravintolan kaikki palvelut tulevat asiakkaiden käyttöön. Peliautomaatit ovat ravintolassa pelattavissa siihen asti, kunnes ravintola sulkee ovensa. Olisi mahdoton ajatus, että ravintolan peliautomaatit pitäisi sulkea aiemmin.

Rahapeliautomaattien omavalvonta

- Ehdotuksen mukaan Veikkauksen lisäksi myös rahapeliautomaatteja tiloissa pitävä yritys olisi velvollinen laatimaan omavalvontasuunnitelman (uusi 16 a §).
- **MaRa katsoo, että omavalvontasuunnitelman laatimista koskeva velvoite antaa hyviä välineitä lainmukaisen ja vastuullisen rahapelaamisen toteutumiseen ja henkilökunnan osaamisen varmistamiseen.** Veikkauksen kumppaniyritykset ovat noudattaneet ja toimineet Veikkauksen ohjeiden mukaisesti ja nyt käytännössä ohjeiden noudattaminen siirtyy lainsäädännön edellyttämäksi omavalvonnaksi.
- **MaRalla ja sen jäsenyrityksillä on jo ennestään paljon osaamista alkoholi-, tupakka- ja elintarvikelainsäädäntöön liittyvästä omavalvonnasta.**

Huvipuistoissa olevien pelilaitteiden palkinnot

- Huvipuistoissa on ollut vuosikymmenten ajan pelilaitteita ja – automaatteja, joista huvipuistokävijä voi sattumaan perustuen voittaa erilaisia palkintoja (arpajaislain 56 § 1 mom). Arpajaislain 56 §:n 2 momentissa säädetty voiton enimmäisarvo on määritetty noin 20 vuotta sitten. Voiton rahamäärää ei ole tarkistettu, vaikka rahan arvo on muuttunut merkittävästi tässä ajassa inflaation takia.
- **MaRa esittää, että 56 §:ssä mainittua voiton maksiarvoa nostetaan 100–150 euroon ja että pelilaitteista ja automaateista voi saada voitoksi myös muun rahanarvoisen etuuden.**
 - Maksimiaron tarkistaminen on tarpeellista, jotta palkintona voisi olla myös huvipuistokävijöille mielekkäitä pääpalkintoja. Huvipuistopelien pelaaminen on hauskanpitoa ja pelaaminen asiakasta kohti on euromääräisesti hyvin pientä. Mahdollisuus hyvällä tuurilla voitettaviin arvokkaampiin pääpalkintoihin ei muuta pelaamisen luonnetta toiseksi.